

Målnummer:	UM1449-23	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2023-12-13		
Rubrik:	Ett särskilt krav för att en person ska beviljas permanent uppehållstillstånd är att han eller hon kan försörja sig. För att försörjningskravet ska anses vara uppfyllt måste försörjningsförmågan ha en viss varaktighet. Begreppet viss varaktighet har samma innebörd som motsvarande begrepp i anknytningsmål. Tillämpningen måste inrymma viss flexibilitet och det får inte handla om en slentrianmässig fast tidsgräns. I stället måste en sammantagen bedömning av de konkreta och individuella omständigheterna göras.		
Lagrum:	• 5 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716)• 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen (2006:97)		
Rättsfall:	• MIG 2019:12		

REFERAT

SG har sedan augusti 2017 haft tidsbegränsade uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till sin make. Hon ansökte om förlängning av sitt uppehållstillstånd och permanent uppehållstillstånd i juli 2021. SG är anställd som doktorand vid Sveriges lantbruksuniversitet sedan maj 2019.

Migrationsverket beslutade den 15 november 2022 att bevilja SG ett fortsatt tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytningen till maken. Hennes ansökan om permanent uppehållstillstånd avslogs. Som skäl för att inte bevilja henne permanent uppehållstillstånd förde Migrationsverket fram bl.a. följande. För att beviljas permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 7 § 1 utlänningslagen (2005:716) krävs att SG har en försörjningsförmåga med viss varaktighet. Försörjningsförmågan bör i vart fall sträcka sig 18 månader framåt från prövningstillfället. Eftersom hennes doktorandanställning inte kommer att pågå i 18 månader, har hon inte gjort sannolikt att hennes försörjningsförmåga har sådan varaktighet som krävs. SG uppfyller därmed inte försörjningskravet och kan inte beviljas permanent uppehållstillstånd.

SG överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Luleå, migrationsdomstolen (2023-01-30, ordförande Hansen Ölmedal), som biföll överklagandet och beviljade henne permanent uppehållstillstånd. Migrationsdomstolen bedömde att SG hade gjort sannolikt att hennes försörjningsförmåga var av tillräcklig omfattning och varaktighet för att uppfylla försörjningskravet. Som skäl för avgörandet förde migrationsdomstolen fram följande. Av utredningen i målet framgår att SG varit anställd av Sveriges lantbruksuniversitet som doktorand sedan den 15 maj 2019 och att hennes anställningskontrakt årligen förnyats. Av åberopade intyg framgår att universitetet med hänvisning till bestämmelser i högskoleförordningen (1993:100) inte kan anställa henne för hela doktorandtiden men att hon kommer att vara anställd till och med den 1 september 2024 och kommer att erhålla månadslön under hela perioden, samt att universitetet årligen förnyar doktoranders anställningar. Av intyg samt lönespecifikationer framgår att hon erhåller månadslön som efter avdrag för preliminär skatt överstiger det s.k. förbehållsbeloppet. Migrationsdomstolen bedömer mot denna bakgrund att det framstår som sannolikt att SG kommer att vara anställd vid universitetet och erhålla tillräcklig lön från anställningen till och med 1 september 2024.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att Migrationsöverdomstolen med ändring av migrationsdomstolens dom skulle fastställa verkets beslut samt förde fram bl.a. följande. Kravet på att försörjningsförmågan ska ha viss varaktighet är uppfyllt när försörjningsförmågan sträcker sig i vart fall 18 månader från prövningstillfället. SG:s nuvarande anställning understiger enligt hennes anställningsavtal denna tid och har därför inte sådan varaktighet som krävs. En doktorandanställning är förenad med utbildning och möjligheten till fortsatt anställning är avhängig att studieplanen genomförs. Ett intyg om att SG:s anställning kommer att sträcka sig en längre tid än den faktiska anställningstiden kan inte läggas till grund för bedömningen av om försörjningskravet är uppfyllt.

SG ansåg att överklagandet skulle avslås och förde fram bl.a. följande. Det är enligt högskoleförordningen inte möjligt för henne att få ett anställningsavtal som omfattar hela tjänstgöringstiden som doktorand. Hennes anställning har nu förnyats för tredje gången i enlighet med de intyg som hon har gett in. Detta tyder på att hennes anställning kommer att fortsätta att förlängas fram tills doktorandtjänstgöringen är avslutad. Det är inte sannolikt att hennes anställning kommer att sägas upp innan dess. En doktorandanställning är dessutom generellt svårare att avsluta jämfört med andra anställningar. Hon ansökte om permanent uppehållstillstånd tillsammans med sin make som beviljades permanent uppehållstillstånd. Hon har en tillräcklig lön för att kunna försörja sig och hon uppfyller alla övriga krav för att beviljas permanent uppehållstillstånd.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2023-12-13, Fridström, Reimers, skiljaktig, och Berselius, referent / föredragande Paul), yttrade:

1. Det målet gäller

Den fråga som Migrationsöverdomstolen ska pröva i målet är om SG uppfyller kravet på att hon ska kunna försörja sig för att beviljas permanent uppehållstillstånd.

2. Rättslig reglering m.m.

Av 5 kap. 3 g § fjärde stycket utlänningslagen framgår att en ansökan om permanent uppehållstillstånd får beviljas om en utlänning har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och förutsättningarna för uppehållstillstånd enligt 3 eller 3 a § och de särskilda kraven i 7 § är uppfyllda.

Ett särskilt krav för att beviljas permanent uppehållstillstånd är att utlänningen kan försörja sig (5 kap. 7 § 1 utlänningslagen). I förarbetena till 5 kap. 7 § utlänningslagen anges att ett permanent uppehållstillstånd innebär flera fördelar jämfört med tidsbegränsade uppehållstillstånd och kan enbart återkallas i särskilda fall, t.ex. om personen har begått ett allvarligt brott (prop. 2020/21:191 s. 67).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har bemyndigats att meddela föreskrifter om försörjningsförmågan enligt 5 kap. 7 § 1 utlänningslagen (5 kap. 24 § utlänningslagen). Av 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen (2006:97) framgår att kravet att kunna försörja sig är uppfyllt om lönen efter avdrag för preliminär skatt uppgår till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken och att försörjningsförmågan har en viss varaktighet. Beräkningen ska endast göras med beaktande av vad som behövs för försörjning av utlänningen själv och inte eventuella familjemedlemmar.

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Av Migrationsverkets beslut att avslå SG:s ansökan om permanent uppehållstillstånd framgår att hon genom beslutet beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning till sin make. Det står således klart att hon uppfyller kraven för att beviljas ett sådant uppehållstillstånd.

SG har en lön som efter avdrag för preliminär skatt uppgår till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön. Hon har alltså en försörjningsförmåga. Det Migrationsöverdomstolen ska ta ställning till är om hennes försörjningsförmåga uppfyller varaktighetskravet för permanent uppehållstillstånd enligt 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen. Det är ostridigt att hon uppfyller övriga krav för att beviljas permanent uppehållstillstånd i 5 kap. 7 § utlänningslagen.

Innebörden av varaktighetskravet för permanent uppehållstillstånd behandlas inte i förarbetena och praxis saknas. När det gäller försörjningskravet vid anhöriginvandring anges det i förarbeten att anknytningspersonens försörjningsförmåga måste ha viss varaktighet för att kravet ska kunna vara uppfyllt. Bedömningen av försörjningsförmågan ska vara framåtsyftande eftersom syftet är att anknytningspersonen ska arbeta och kunna försörja sig vid familjemedlemmens ankomst till Sverige (prop. 2009/10:77 s. 19, 20 och 31). Migrationsöverdomstolen har i MIG 2019:12, som gällde tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning, uttalat att det ställda kravet kan uppfyllas om anknytningspersonen vid prövningstillfället antingen har en tillräckligt stor arbetsrelaterad inkomst under minst ett år framöver eller om det vid en prognos framstår som sannolikt att han eller hon kommer att ha en sådan inkomst i vart fall ett år framöver. Sammantaget efter en konkret och individuell prövning bedömdes det som sannolikt att anknytningspersonen skulle ha tillräckliga arbetsrelaterade inkomster med viss varaktighet.

Permanent uppehållstillstånd ger en starkare ställning i det svenska samhället än ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. För att en person ska beviljas permanent uppehållstillstånd finns vid sidan av försörjningskravet även andra särskilda krav som inte ställs när det gäller tidsbegränsade uppehållstillstånd. Bland annat krävs det i princip, oberoende av på vilken grund personen har vistats i Sverige, en flerårig vistelsetid här med uppehållstillstånd. Mot bakgrund av detta finns det inte skäl att ge begreppet "viss varaktighet" vid permanent uppehållstillstånd en annan och striktare innebörd än den som följer av praxis avseende anknytningsmål. Det är också rimligast att samma begrepp har samma innebörd även om det återfinns på olika ställen i en författning eller i dess förarbeten. Att begreppet viss varaktighet har samma innebörd innebär att tillämpningssvårigheter kan undvikas. Tillämpningen måste alltid inrymma viss flexibilitet och det får inte handla om en slentrianmässig fast tidsgräns. En sammantagen bedömning av de konkreta och individuella omständigheterna måste i stället göras.

Vid tillsvidareanställningar finns det en presumtion för att en sådan anställning uppfyller kravet på viss varaktighet. Även en tidsbegränsad anställning som löper under ett år eller kortare kan uppfylla kravet på viss varaktighet. Det är naturligt att prövningen inför permanent uppehållstillstånd ofta kan göras utifrån ett mer fylligt beslutsunderlag än den vid tidsbegränsat uppehållstillstånd eftersom personen normalt har varit i Sverige fler år. Detta leder i sin tur till att en tillförlitligare prognos för personens försörjningsförmåga bör kunna göras. Det är därför rimligt att beakta om utlännen har haft en tillräcklig och kontinuerlig försörjningsförmåga under en längre tid innan prövningstillfället.

Av utredningen i målet framgår att SG som doktorand har ett tidsbegränsat anställningsavtal som löper under ett år. Hon har däremot varit anställd som doktorand i mer än fyra år. Under denna period har hon fått ett förnyat tidsbegränsat anställningsavtal i samband med att det föregående har löpt ut. Hon har alltså haft en tillräcklig och kontinuerlig försörjningsförmåga under en längre tid. Enligt det senaste anställningsbeslutet är hon anställd till den 14 maj 2024. Det saknas anledning att ifrågasätta SG:s uppgift om att hennes anställningsavtal kommer att förnyas igen. Vid en sammantagen bedömning av de konkreta och individuella omständigheterna har SG gjort sannolikt att hon kommer att kunna försörja sig även i framtiden. Hennes försörjningsförmåga har därför en sådan varaktighet som krävs för att uppfylla försörjningskravet i 5 kap. 7 § 1 utlänningslagen.

Eftersom samtliga förutsättningar för att SG ska kunna beviljas permanent uppehållstillstånd är uppfyllda ska Migrationsverkets överklagande avslås.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet.

Reimers var skiljaktig och förde fram följande.

Jag är ense med majoriteten när det gäller innehållet i de två första styckena under Migrationsöverdomstolens bedömning. Därefter anser jag att avgörandet borde ha haft följande innehåll.

Det kan konstateras att det varken av bestämmelserna om de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd eller dess förarbeten framgår vad som avses med kravet på att försörjningsförmågan ska ha en viss varaktighet. I MIG 2019:12 har Migrationsöverdomstolen uttalat att kravet på försörjningsförmåga för en anknytningsperson kan uppfyllas genom att han eller hon vid prövningstillfället antingen kommer att ha tillräcklig arbetsrelaterad inkomst under minst ett år framöver, eller om det vid en prognos framstår som sannolikt att han eller hon kommer att ha en sådan inkomst i vart fall ett år framöver. Förhållandena i rättsfallet skiljer sig från de som nu är aktuella. Målet gällde om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning skulle beviljas, bl.a. med hänvisning till de EU-rättsliga reglerna om familjeåterförening. Att förutsättningarna för ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning är uppfyllda står i nu aktuellt mål klart och sökanden bor med sin familj i Sverige. Det som ska prövas är om sökanden uppfyller de särskilda kraven för att beviljas ett permanent tillstånd i stället för ett tidsbegränsat. Det är därvid hennes egen och inte anknytningspersonens försörjningsförmåga som ska bedömas. En annan skillnad är att i MIG 2019:12 kunde ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller annan liknande arbetsrelaterad ersättning jämföras med lön vid bedömning av försörjningsförmågan. När det gäller försörjningskravet för permanent uppehållstillstånd får inte inkomst från subventionerad anställning, ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller aktivitetsstöd beaktas och inte heller andra ersättningar med anledning av arbetslöshet (se 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen). Mot denna bakgrund kan MIG 2019:12 tjäna till ledning för bedömningen av om SG uppfyller försörjningskravet endast i så måtto att hennes förmåga att försörja sig i vart fall inte får understiga den tid som anges, dvs. ett år. Den fråga som därefter ska prövas är om det, i enlighet med vad Migrationsverket för fram, krävs att försörjningsförmåga kan bedömas finnas framöver under längre tid än ett år.

Den omständigheten att särskilda krav för att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd har införts innebär att det vid bedömningen av försörjningskravets innehåll finns anledning att beakta att permanent tillstånd har andra rättsverkningar än ett tidsbegränsat tillstånd när det gäller rätten att uppehålla sig i landet. Detta i sig talar för att högre krav ställs. Av bestämmelsen om försörjningskrav för permanent uppehållstillstånd i 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen och regeringens uttalanden om försörjningskravet i förarbetena till 5 kap. 7 § utlänningslagen (prop. 2020/21:191 s. 68) framgår vidare att endast inkomster som härrör från en pågående anställning ska beaktas vid bedömningen av försörjningsförmågan. Detta innebär ett starkare krav på etablering på arbetsmarknaden än vad som är fallet då ansökan gäller tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning. Det finns anledning att ha samma synsätt när det gäller vilken varaktighet som försörjningsförmågan ska ha för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas, dvs. det bör även här krävas en högre grad av etablering på arbetsmarknaden än vid tidsbegränsat uppehållstillstånd. Försörjningsförmågan ska därför kunna bedömas bestå under längre tid än ett år för att ha en sådan varaktighet som avses i 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen.

SG har antagits till forskarutbildning vid Sveriges lantbruksuniversitet och anställts som doktorand för att genomföra utbildningen. En anställning som doktorand ska gälla tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt och aldrig för längre tid än ett år efter avlagd doktorsexamen. Den första anställningen får gälla högst ett år och anställningen får förnyas med högst två år i taget (5 kap. 7 § högskoleförordningen [1993:100]). SG:s första anställning som doktorand påbörjades i maj 2019 och varade under ett år. Detsamma gäller de anställningar som följt därefter och även den nuvarande anställningen. Enligt anställningsbeslut gäller den tills vidare fr.o.m. 15 maj 2023, dock längst t.o.m. 14 maj 2024. Hon har alltså inte inkomster från en anställning som pågår under längre tid än ett år. Anställningen ger henne därför inte den varaktighet i försörjningsförmågan som krävs enligt 4 kap. 4 e § utlänningsförordningen för att hon ska kunna beviljas permanent uppehållstillstånd. Formerna för anställning under forskarutbildning innebär inte tillräckliga skäl för att göra någon annan bedömning och inte heller åberopat intyg från universitetets personaldirektör att SG kommer att vara anställd som doktorand t.o.m. 1 september 2024. Migrationsverkets överklagande ska därför bifallas och migrationsdomstolens dom upphävas. Det innebär att Migrationsverkets beslut att avslå ansökan om permanent uppehållstillstånd ska stå fast.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2009/10:77 s. 19, 20 och 31; Prop. 2020/21:191 s. 67 och 68
